

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
Міністерства фінансів України до
законопроекту згідно зі статтею 27
Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про відкликання народного депутата України за народною ініціативою» (реєстр. №3972 від 10.08.2020), внесений народними депутатами Мазурашем Г. Г. та Павлюком М. В.

2. Завдання законопроекту

Метою законопроекту є посилення політичної відповідальності обраних в одномандатних виборчих округах народних депутатів України (далі – народні депутати), забезпечення можливості виборцям відкликати обраного народного депутата, який втратив їх довіру.

Проект закону пропонує запровадити процедуру відкликання народного депутата за народною ініціативою. Законопроект визначає підстави для ініціювання, порядок організації та процедуру такого відкликання, а також вносить відповідні зміни до Закону України «Про статус народного депутата України» і до Регламенту Верховної Ради України.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація проекту не впливає на дохідну частину бюджетів, проте потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету на підготовку та проведення голосування про відкликання народного депутата та підготовку і проведення проміжних виборів народного депутата у відповідному виборчому окрузі.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Визначити вартісну величину впливу на показники бюджету не вбачається можливим за відсутності вихідних даних.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

У Державному бюджеті України на 2020 рік видатки на реалізацію законопроекту не передбачені.

6. Зауваження та пропозиції до законопроекту

Всупереч частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України суб'єктом права законодавчої ініціативи не додано до проекту Закону фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та/або пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Додатково висловлюємо застереження щодо того, що положення законопроекту не узгоджуються із Конституцією України (далі - Конституція). Розділ IV Конституції, який визначає правовий статус Верховної Ради України, не містить положень щодо можливості відкликання народного депутата за народною ініціативою. Лише стаття 81 Конституції пропонує виключний перелік підстав для припинення повноваження народного депутата достроково. Проте Конституція не містить жодних інших можливостей припинити повноваження народного депутата до припинення повноважень Верховної Ради. Таким чином, той час як дострокове припинення депутатських повноважень можливе лише за наявності конституційно передбачених підстав, автори законопроекту №3972 пропонують механізм відкликання народного депутата, встановлений лише у законі.^{29691 від 25.09.2020}

Довідково варто зазначити, що в 1995 році був прийнятий Закон України № 396/95-



ВР «Про відкликання народного депутата України», який містив аналогічну законопроекту №3972 процедуру відкликання народного депутата. Однак цей закон ґрунтувався на положеннях Конституції України 1978 року. Стаття 96 Конституції України 1978 року містила норму про те, що депутат, який не виправдав довір'я виборців, міг бути в будь-який час відкликаний за рішенням більшості виборців у встановленому законом порядку. З прийняттям Конституції України 1996 року Закон України № 396/95-ВР втратив чинність.

Крім того, в Україні діє принцип вільного мандата. Як зазначив Конституційний Суд України у п. 2.6 рішення від 21.12.2017 № 3-р/2017, «Народний депутат України є представником Українського народу у Верховній Раді України, обраним виборцями і уповноваженим здійснювати депутатські повноваження виходячи із загальнонародних інтересів. <...> Зі змісту присяги народного депутата України та статей 79-81, 84 Основного Закону України впливає принцип вільного депутатського мандата, згідно з яким народний депутат України бере на себе зобов'язання виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, тобто під час здійснення депутатських повноважень представляти увесь Український народ». Тим не менше, автори законопроекту пропонують, щоб можливість відкликати народного депутата мали лише виборці округу, від якого його обрано, що суперечить принципу вільного мандата, закріпленого у Конституції.

За результатами проведеної експертизи Міністерством фінансів України проект Закону України «Про відкликання народного депутата України за народною ініціативою» (реєстр. №3972 від 10.08.2020), внесений народними депутатами Мазурашем Г. Г. та Павлюком М. В., не підтримується.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО